

Tabel 1. vervolg

nr.	km-hok	locatie	datum	Ecr.	Hel.	Pot.
22	52-382	Watergang Hoedekenskerke gemaal	28-10-2011	3		1
23	52-395	Kreek Goes Wilhelminapolder	22-8-2011	2		
24	53-394	Watergang Goes Wilh.pldr. Kattendijkseweg	22-8-2011	2		
25	54-392	Watergang Deessche Watergang Z	19-8-2011	1	1	1
26	54-392	Watergang Grote Waterleiding Monnikendijk	19-8-2011	3		3
27	55-392	Watergang Grote Waterleiding Monnikendijk	19-8-2011	3		1
28	55-394	Inlaag Kattendijke plasje	19-8-2011	3		
29	56-394	Watergang Kattendijke Kokuitsweg	19-8-2011	3		
30	57-386	Watergang Schore Steenweg W	10-8-2011			2
31	57-388	Sloot Kapelle Dankerseweg N*	18-12-2005			3
32	58-389	Watergang Kapelse Moer eind Dankerseweg N	23-4-2011	3	2	2
33	59-387	Watergang Kruiningen Kersenweg XZ	10-8-2011	3	1	2
34	59-392	Watergang Yerseke Breedsendijk W	23-4-2011	3		
35	60-384	Watergang Kruiningen Sluisweg W	12-8-2011	3	1	2
36	60-389	Sloot Yerseke Zoekweg N Yerseke Moer	10-10-2009	2	3	
37	60-389	Sloot Yerseke Hoge Wegeling Yerseke Moer	10-10-2009	2		
38	61-383	Watergang Kruiningen Blauwhoefseweg XW	11-7-2011	3	1	1
39	61-383	Watergang Kruiningen vm. plas/kom	11-7-2011	1	1	1
40	61-383	Kreek Den inkel verbinding plassen	11-7-2011	2	3	
41	61-383	Watergang Kruiningen Den Inkel W	11-7-2011	3		1
42	62-384	Watergang Kruiningen Hogenakkerweg XO	21-7 2011	1		1
43	62-384	Watergang Kruiningen 1e Vlietweg W	21-7 2011	1		2

Opmerkingen:

Hel.: Basters drijfslak (*Heleobia stagnorum*); Ecr.: Opgezwollen brakwaterhoren (*Ecrobia ventrosa*); Pot.: Jenkins' waterhoren (*Potamopyrgus antipodarum*).

1: weinig; 2: algemeen en 3: talrijk.

X: kruising met watergang; N, O, Z, W: noordzijde, etc.

*: Slakkenwerkgroep KNNV afd. Bevelanden.

Overige soorten op vindplaatsen: Brakwaterkokkel (*Cerastoderma lamarcki*): 18, 20, 21, 29; Wadslakje (*Peringia ulvae*): 2; Brakwaterknotsslak (*Tenellia adspersa*): 10, 38.

NIEUW IN NEDERLAND

Samengesteld door Gerard D. Majoor

De Chinese vijvermossel *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) nu voor het eerst ook vrij levend in Nederland aangetroffen.

Laurens van der Leij

First record of the Chinese pond mussel *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) from open water in the Netherlands

Summary. On 27 May 2011 three primary school students found a doublet of the Chinese pond mussel in Tilburg, in the valley of the small river Donge. The mussel had lived in a pond connected to the river Donge. Large carp (*Cyprinus spec.*), probably released from captivity, have been reported from the pond as well as from the river and may explain the presence of the Chinese pond mussel.

Inleiding

In 2010 werd de eerste Chinese vijvermossel *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) in Nederland gerapporteerd uit een voormalige, private karpervijver in de buurt van Utrecht (Van Peursen, 2011). Op grond van de snelle opmars van deze soort in Europa lag deze vondst in Nederland in de lijn der verwachting (Mienis, 2010). De vindplaats in de geïsoleerde vijver maakte het echter discutabel of de soort hiermee als

nieuwkomer in de Nederlandse malacofauna kon worden beschouwd. Het wachten was nog op de eerste vondst van de Chinese vijvermossel in open water.

Twee vondsten

Eind augustus 2011 werd de auteur op het Natuurmuseum Brabant in Tilburg geconfronteerd met een 18 cm groot doublet van een *Anodonta*-achtige mossel (fig. 1). Deze grote

Fig. 1. Chinese vijvermossel *Sinanodonta woodiana* (doublet) uit open water in Reeshof (Tilburg). Foto: Laurens van der Leij.

zoetwatermossel was op 27 mei 2011 gevonden door Remie van Someren, Sander van Wanrooy en Emiel Wagemakers uit groep 6 van basisschool Meander, tijdens een veldwerkactiviteit van het Natuurmuseum Brabant in de Dongevallei, in de wijk Reeshof te Tilburg (Amersfoort coördinaten 126.96-400.40). Het doublet werd aangetroffen in een van de vijvers van de wijk die in verbinding staat met het riviertje de Donge. Ter plaatse zijn grote Gewone karpers (*Cyprinus carpio*) waargenomen en in de Donge zelf worden regelmatig Goudkarpers (*Cyprinus spec.*) gesignaleerd, die daar hoogstwaarschijnlijk zijn losgelaten door hun eigenaar (mondelinge mededeling Hans Joosten).

In eerste instantie werd het doublet mee naar school genomen, maar later is het toch aan het Natuurmuseum Brabant geschonken. Een maand later is ongeveer op dezelfde plek tijdens een soortgelijke activiteit nog een tweede exemplaar met vleesresten aangetroffen. Vanwege de stank is dat ter plekke achtergelaten (mondelinge mededeling Hans Joosten).

Determinatie

Aanvankelijk werd de schelp als Vijvermossel *Anodonta anatina* (Linnaeus, 1758) gedetermineerd. Na lezing van het artikel van Van Peursen (2011) werd het doublet toch nog eens beter bekeken en vergeleken met afbeeldingen van Van Peursen en op internet sites (o.a. Biodiversity.be). Uiteindelijk leek het toch te gaan om de Chinese vijvermossel, hetgeen op basis van de foto van de schelp bevestigd werd door Van Peursen. Voor zover bekend is dit de eerste vondst van een exemplaar in ons land in open water. Het doublet bevindt zich in de collectie van het Brabants Natuurmuseum in Tilburg.

Met dank aan Remie van Someren, Sander van Wanrooy, Emiel Wagenaars, A. van Peursen en Hans Joosten (Natuurmuseum Brabant).

Bronnen

- MIENIS, H.K. (2010). Additional information concerning the conquest of Europa by the invasive Chinese pond mussel *Sinanodonta woodiana* 23: News from France and Serbia. – *Ellipsaria* 12 (3): 10-11.
- PEURSEN, A.D.P. VAN (2011). Eerste melding van de Chinese vijvermossel *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) uit Nederland. – *Spirula*, 380: 62
- BIODIVERSITY.BE. www.ias.biodiversity.be/meetings/200905_science_facing_alien/poster_21.pdf. Geraadpleegd november 2011.

Adres van de auteur:
Onderwijsboulevard 162
5223 DH 's-Hertogenbosch
lvanderleij@mac.com

De Look-glansslak, *Oxychilus alliarius* (J.S. Miller, 1822) verovert Zuid-Limburg

Stef Keulen en Gerard Majoor

The Garlic snail *Oxychilus alliarius* (J.S. Miller, 1822) conquers the South of Limburg

Summary. Although the Garlic snail *Oxychilus alliarius* is common in the Netherlands, until 1978 it was virtually absent from Limburg, the Netherlands' southernmost province. Between 1978 and 2000 records were almost restricted to the central part of this province. In the first decennium of this century the Garlic snail was encountered in the northern part of the province. More recently, in 2010 and 2011, the species was found in six places in the South of Limburg. These new records are considered an expansion of the distribution area of this species in the Netherlands.

Soortbeschrijving

De Look-glansslak, *Oxychilus alliarius* (J.S. Miller, 1822) is de kleinste vertegenwoordiger van de familie van de Glansslakken (Oxychilidae) in Nederland; de breedte van een volgroeid huisje is 7 tot 10 mm. Het huisje is laag kegelvormig en heeft ongeveer vijf vrijwel vlakke omgangen. Het huisje is donker hoornbruin met soms een zweem naar roodbruin aan de bovenzijde; aan de onderzijde wordt het naar de navel toe bleker. Het huisje is doorsichtig, glad en glanzend, met fijne radiale groeilijnen. Lege huisjes worden in de natuur al snel ondoorzichtig. De slak is aan de bovenzijde donkergrijs, bijna zwart; naar de onderzijde gaat de kleur over in lichtgrijs.

Fig. 1. De Look-glansslak (*Oxychilus alliarius*). Foto: Stef Keulen.